

Kommunal Rapport

ANALYSE 2018 | FORELØPIGE TALL
9. april 2018

Verdal

52 % av nøkkeltallene er forbedret siste år

nr. 83 justert for inntektsnivå | Fylke: nr. 5 | Gruppe: nr. 10
Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Annonse

90 | **KBN** Kommunalbanken
ÅR | Norge

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-18

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	208	395	310	335	276	242	197	257	157
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	93	347	265	296	202	170	135	171	83
Rangering inntektsnivå	382	382	342	345	321	330	327	363	363
Grunnskole	169	324	224	287	247	165	182	292	256
Pleie og omsorg	93	266	316	396	288	183	283	248	197
Barnevern	150	199	148	62	46	134	19	32	63
Barnehage	228	256	204	121	134	131	211	128	52
Helse			353	312	303	282	187	133	204
Sosial	328	396	315	407	338	332	366	386	257
Kultur		246	209	198	146	204	224	236	188
Økonomi	392	390	411	351	398	337	272	335	289
Kostnadsnivå		184	163	116	234	187	186	147	69
Miljø og ressurser	281		49	41		392	44	138	230
Saksbehandling			22	124	179	95	232	97	109
Vann, avløp og renovasjon			128	32	122	21	11	183	160

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	318	61	241	373	312	279	295	270	157
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	217	52	161	301	242	208	242	193	83
Grunnskole				213	196	234	324	291	256
Pleie og omsorg	116	279	256	386	324	293	278	223	197
Barnevern				133	76	117	46	97	63
Barnehage	111	94	26	78	41	87	141	73	52
Helse		335	207	172	318	170	166	146	204
Sosial	327	348	355	390	373	366	373	383	257
Kultur	160	188	196	220	140	224	228	199	188
Økonomi			328	318	373	306	291	338	289
Kostnadsnivå				99	179	147	176	116	69
Miljø og ressurser	132	194	198	211	189	169	203	190	230
Saksbehandling			66	87	156	159	179	97	109
Vann, avløp og renovasjon				61	219	235	61	151	160

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2018-barometeret. Plasseringene vil derfor AVVIKE fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

Hovedanalyse – foreløpig utgave 2018

Plasseringen er foreløpig, ettersom en del data først blir publisert i juni. Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Verdal på en 157. plass. Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi. Endelig tabell blir offentliggjort 28. juni.

Verdal er inne på Topp 100-lista innen barnehage, barnevern og enhetskostnader.

Kommunen har sin svakeste plassering innen økonomi (289. plass), men er ikke i bunnsjiktet i noen sektor.

Kommunal Rapport gjør noen endringer i metoden hvert år. Nye og bedre nøkkeltall kommer til, mens andre fjernes. Dette påvirker kommunen. Det er i tillegg viktig å huske at mange ting ikke blir målt. En god plassering et enkelt år kan skyldes tilfeldigheter - på samme måte som en dårlig plassering. Likevel: I hovedsak vil kommuner som ligger langt nede på en tabell, som regel ha en del å lære av kommunene som er i toppen av den samme tabellen.

Grunnskolen: Avgangskarakterene på 10. trinn i Verdal har vært omtrent middels de siste fire årene. Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene. 29 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av fem). Det er en litt lavere andel enn hva som er normalen i Kommune-Norge. På ungdomsskolen oppfyller de fleste lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til ferdypning.

Pleie og omsorg: 80 prosent av de ansatte i pleie og omsorg i Verdal har fagutdanning. Det er litt bedre enn i normalkommunen. Landsgjennomsnittet er på 74 prosent. Andelen er omtrent uendret det siste året. Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen en middels andel plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Verdal er 37

prosent av plassene ment for demente. Kommunene skal gi et tilbud til funksjonshemmete også utenom arbeid og studier. I Verdal er det 68 prosent som har fått oppfylt sitt behov. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Snittet i Kommune-Norge er 60 prosent. De beste ligger på 85 prosent.

Barnevern: Når vi korrigerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Verdal på 7 prosent. Snittet er 5 prosent.

Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 87 prosent. Av barn med tiltak er 30 prosent i fosterhjem eller institusjon. Snittet i Kommune-Norge ligger på 27 prosent. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Barnehage: Bemanningen i barnehagene i Verdal er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 6 barn per årsverk. 42 prosent av ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 36 prosent. Om lag hver tiende som jobber i barnehagene i Verdal er menn. Andelen er litt høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 9 prosent. 90 prosent av barna med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er bra. Snittet for landet er 77 prosent. Ulike talletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetspråklige barn er en marginal feilkilde.

Helse: Legedekningen i Verdal er litt lavere enn i mediankommunen. Kommunestørrelse har stor betydning på dette punktet. Det er ledig plass på 8 prosent av fastlegelistene. Dekningen av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen er middels. Antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse er litt lavere enn i normalkommunen, målt mot antall innbyggere.

Sosialtjeneste: Unge mottakere i Verdal går ganske lenge på sosialhjelp. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at

sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Blant de under 25 år, er andelen på sosialhjelp korrigeret for behovet på 4,4 prosent, mens snittet i Kommune-Norge ligger på 3,7 prosent. Sosialstønad gis i over 10 måneder til 21 prosent av de som mottar støtte. Kommunen er på 248. plass på denne tabellen. Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er normalt. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

Økonomi: Korrigeret netto driftsresultat var på 2,4 prosent i Verdal i fjor. Det er bra, i likhet med veldig mange andre kommuner. Snittet for hele landet ligger på 3,5 prosent. Verdal havner på 222. på denne tabellen for 2017. Målt over de siste fire årene har driften gått i pluss. Netto renteeksponert gjeld er mye høyere enn landsgjennomsnittet (45 prosent), målt mot brutto driftsinntekter. Investeringsnivået har vært ganske lavt i Verdal de fire siste årene.

Kostnadsnivå: Netto utgifter til grunnskolen (korrigeret for utgiftsbehovet) i Verdal ligger omtrent på normalnivået for Kommune-Norge. Kommunen er på 280. plass på denne tabellen. Innen pleie og omsorg ligger kostnadene ganske lavt målt mot resten av landet. Barnehagekostnadene er ganske lave målt mot resten av landet. Kostnadene innen barnevernet ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene.

Kommunebarometeret 2018 i et nøtteskall

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder.

Litt forenklet kan vi si at vi måler Norges beste kommune. Første rangering ble publisert i 2010. 2018-barometeret inkluderer 152 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier.

Kommunal Rapport har alt ansvar for vektning, vurderinger og eventuelle feil i framstillingene. Vi har forutsatt at kommunene har rapportert korrekt. I noen få tilfeller har vi fjernet data som har framstått som mistenkelige. I de tilfellene står

kommunen uten data.

Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge, for å bidra til en mer opplyst lokaldemokratisk diskusjon.

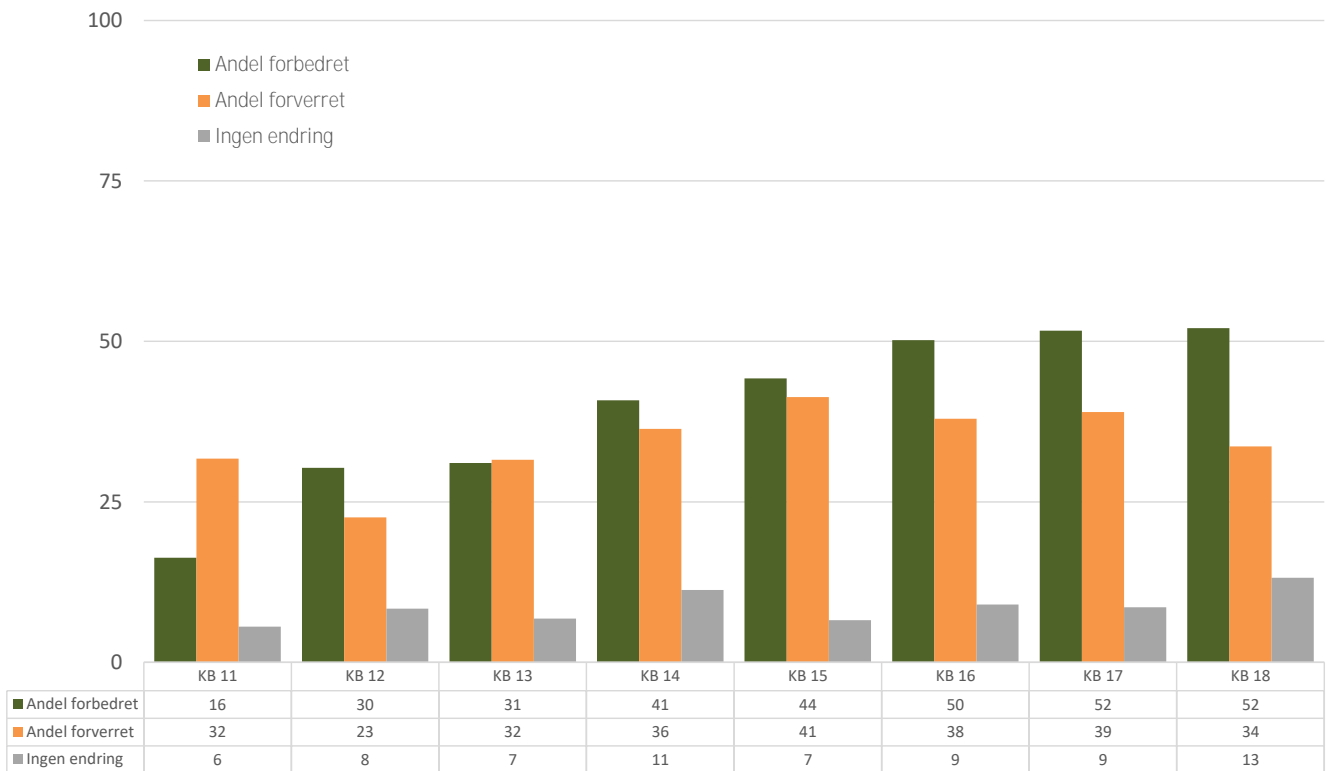
Kommunebarometeret er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære av andre - basert på hvor nær kommunens målbare resultater er kommunene med best resultat. Barometeret er heller ikke en konkurranse i å drive billigst, uten hensyn til tjenestene.

Det er viktig å huske på at det kan finnes gode

forklaringer bak en svak tabellplassering, og at tilfeldigheter vil spille en rolle. Viktigere enn tabellplasseringen er om kommunen har fått bedre eller dårligere nøkkeltall det siste året. Vi publiserer fra i år en **forbedringsskår**, som viser nøkkeltall som har blitt bedre minus nøkkeltall som har blitt dårligere, justert ut fra hvor stor vekt nøkkeltallet har i barometeret.

Vil du lese mer om kildene som er brukt? Gå til denne artikkelen: kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2018/metode

Kommunens forbedringskår

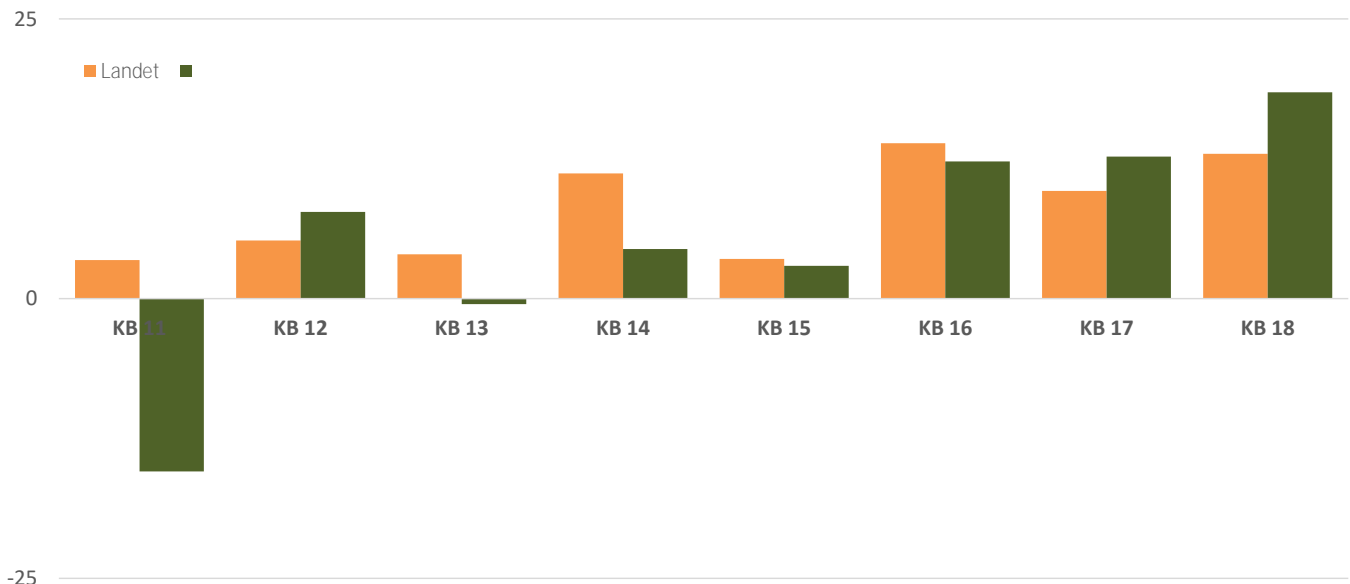

Andelen av kommunens egne nøkkeltall som har blitt bedre eller dårligere det siste året, justert for nøkkeltallets vekt i

barometeret. Indikatorer som ikke kan sammenliknes med året før regnes inn i «ingen endring». En typisk kommune har

de siste årene forbedret omtrent 50 prosent av nøkkeltallene, justert for indikatorenes vekt.

Kommunens forbedringskår målt mot Kommune-Norge

Grafikken sammenlikner kommunens utvikling med gjennomsnittet: Hvor stor andel av nøkkeltallene ble bedre i fjor?

Andelen er vektet som vektingen i Kommunebarometeret, slik at beregningen legger mest vekt på sentrale nøkkeltall.

Ikke alle nøkkeltall kan forbedres, og noen nøkkeltall reflekterer en fast skala mellom kommunene (hvor noen får bedre resultat på bekostning av andre. Men i stor grad er det mulig å forbedre seg innen de indikatorene som er i bruk i Kommunebarometeret. Det indikerer også utviklingen i Kommune-

Norge samlet: Hvert år er det en klart større andel av nøkkeltallene som blir bedre, enn dårligere.

Grunnskole

256 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

58

20 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste fire år (10 %)	40,5	41,3	41,6	171	41,4	44,5	3,2	3,9	3,7
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste år (5 %)	40,1	40,5	40,9	190	41,0	43,1	3,2	3,4	3,6
FRAFALL: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år (10 %)	71	70	72	203	73	86	3,9	3,7	3,8
NP 5. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (5 %)	27,4	29,2	28,8	192		19,5	4,1	3,5	3,3
NP 8. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (10 %)	12,6	11,7	10,7	174		6,2	1,5	2,2	3,2
NP 9. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (10 %)	6,3	6,5	6,9	209		2,9	2,4	2,6	2,6
SKOLEBIDRAG: Skoleresultater korrigert for sosiale faktorer på ungdomstrinnet, snitt siste to år (10 %)	3,3	3,3	3,3	238		3,7	2,6	2,7	2,7
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1.-7. trinn (5 %)	76	64	62	331	70	100	4,0	3,0	2,2
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8.-10. trinn (5 %)	54	64	72	177	68	100	3,0	3,4	3,8
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 1.-7. trinn (2,5 %)	100	100	100	1	95	100	5,9	5,9	6,0
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 8.-10. trinn (2,5 %)	92	100	100	1	96	100	3,4	6,0	6,0
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)	88	90	90	186	91	95	4,2	4,7	4,2
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)	82	84	87	95	86	90	3,6	4,1	5,1
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	7,3	7,1	6,8	227	5,2	3,3	3,5	3,2	3,4
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	10,8	10,2	10,8	228	9,3	5,9	4,3	4,4	4,0
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	13,8	13,7	13,8	311	10,2	6,6	3,1	2,9	2,7
LEKSEHJELP: Andel elever 1.-4. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	15	9	12	252	16	68	2,1	1,7	1,9
LEKSEHJELP: Andel elever 5.-7. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	34	35	32	166	29	82	3,0	3,1	3,0
LEKSEHJELP: Andel elever 8.-10. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	0	1	0	228	8	51	1,0	1,1	1,0

Grunnskole

256 .plass Andel nøkkeltall
som har blitt bedre **58**

Avgangskarakterene på 10. trinn i Verdal har vært omtrent middels de siste fire årene.

Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene.

Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er omtrent på normalnivået. Ny statistikk kommer i slutten av mai. Frafallet for kullet som startet i 2011 (talt opp i i fjor) var litt lavere enn i foregående kull.

29 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av fem). Det er en litt lavere andel enn hva som er normalen i Kommune-Norge.

På 8. trinn ligger 11 prosent av elevene på det nederste mestringsnivået (av fem). De beste kommunene ligger på 6 prosent.

Fra 8. til 9. trinn vil normalt andelen på laveste mestringsnivå bli halvert fra 8. trinn. I Verdal har 7 prosent ligget på laveste nivå de siste årene.

Statistikk publisert i fjor indikerer at skolene i kommunen bidrar litt mindre til elevenes resultater, enn det som er normalen.

En betydelig andel av lærerne i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matte, oppfyller ikke de nye kompetansekravene, ifølge statistikken.

På ungdomsskolen oppfyller de fleste lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til ferdypning.

På 7. trinn sier 90 prosent av elevene at de trives godt. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet.

Ifølge Elevundersøkelsen sier 87 prosent av elevene på 10. trinn at de trives godt. Det er da et relativt stort mindretall som ikke trives. I snitt sier 86 prosent at de trives godt.

Andelen elever i småskolen som får spesialundervisning er på et normalnivå målt mot resten av Skole-Norge. Andelen er omtrent som for ett år siden.

På 5.-7. trinn får 10,8 prosent av elevene spesialundervisning. Det er midt på treet målt mot andre kommuner.

På ungdomsskolen får 13,8 prosent av elevene spesialundervisning. Snittet for landet er 10,2 prosent.

I småskolen er andelen som får leksehjelp litt høyere enn landsgjennomsnittet på 16 prosent.

På 5.-7. trinn er andelen som får leksehjelp i Verdal omtrent på nivå med snittet i Skole-Norge, som er på 29 prosent.

På ungdomsskolen er det noen få elever som får leksehjelp.

Nasjonale utviklingstrekk:

Avgangskarakterene på 10. trinn i Skole-Norge har fortsatt å øke det siste året, men ikke like raskt som før. At valgfag er med i beregningsgrunnlaget, har bidratt til høyere karakterer på 10. trinn.

Andelen elever som har fullført videregående med bestått innen fem år, har også økt litt nasjonalt. Snittet er nå på 73 prosent.

I Kommunebarometeret 2018 har vi skiftet ut snittskåren på nasjonale prøver med andelen

elever som presterer på laveste mestringsnivå. Denne indikatoren skiller litt mer enn den gamle. Andelen elever på laveste mestringsnivå er høyest på 5. trinn, hvor elevene bare er delt inn i tre nivåer, og vesentlig lavere på 8. og 9. trinn.

Andelen lærere som oppfyller de nye kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk har økt nasjonalt. 70 prosent av lærerne som underviser i fagene på barneskolen har minst 30 studiepoeng i faget. På ungdomsskolen er andelen nå 68 prosent.

Pleie og omsorg

20 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall				Plass	197 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
	Kommunens karakter			Snitt		Topp	Kommunens karakter			
	KB 2016	KB 2017	KB 2018				KB 2016	KB 2017	KB 2018	
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning (10 %)	81	80	80	75	74	84	5,6	5,1	5,0	
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov (10 %)	85	91	88	48	76	91	5,0	5,7	5,5	
DEMENTE: Andel plasser til demente, mot antall over 80 år på sykehjem (10 %)	30	35	37	235	38	88	2,9	3,1	3,1	
KORTTIDSPASSER: Andel korttids plasser av alle totalt antall plasser med heldøgns omsorg (5 %)	9	12	13	326	20	60	2,0	2,3	2,0	
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem (5 %)	22	25	36	107	1	58	2,0	2,2	3,6	
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem (5 %)	5	5	5	386	0	58	1,0	1,0	1,1	
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc (5 %)	50	47	36	414	84	100	1,8	1,5	1,0	
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet, målt mot andel over 80 år som ikke bor på institusjon (5 %)	14	14	15	73	10	28	4,0	3,6	3,7	
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år (5 %)	2	2	2	329	4	14	1,6	1,6	1,6	
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie (5 %)	3,7	3,5	3,1	306	4,8	10,3	2,0	1,9	1,7	
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iversettes innen 15 dager (5 %)	96	98	98	203	95	100	3,8	5,0	5,3	
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb. (5 %)	128	141	186	365		0	3,9	4,1	3,5	
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år (2,5 %)	33	36	36	229	40	58	2,7	3,2	3,3	
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år (2,5 %)	0,3	0,1			5,3	13,6	1,0	1,0		
BEMANNING: Årsverk av geriatrisk sykepleier per 1.000 innb over 80 år (2,5 %)	16,0	15,6	16,3	69	8,9	23,6	4,2	4,2	4,4	
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringning, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon (2,5 %)	22	26	27	122	12	43	3,2	3,7	4,0	
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemninger som får bistand til å delta i arbeid og studier (5 %)	87	87	86	106	77	96	4,6	4,6	4,6	
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemninger som får bistand til å delta i organisasjonsarbeid, kultur eller fritidsaktiviteter (5 %)	67	70	68	141	60	85	4,3	4,7	4,5	
FUNKSJONSHEMMETE: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere (5 %)	12	13	15	24	9	21	3,3	3,4	4,0	

Pleie og omsorg

197 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

44

80 prosent av de ansatte i pleie og omsorg i Verdal har fagutdanning. Det er litt bedre enn i normalkommunen. Landsgjennomsnittet er på 74 prosent. Andelen er omtrent uendret det siste året.

Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Verdal er det hele 88 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor grad er hjemmebasert. Snittet er 76 prosent.

Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen en middels andel plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Verdal er 37 prosent av plassene ment for demente. Denne dekningsgraden er omtrent som for ett år siden.

Kommunen har ganske få plasser avsatt til korttidsopphold. Snittet for Kommune-Norge er på 20 prosent. Verdal ligger på 13 prosent.

Det ble langt mer tid med lege på sykehjem i fjor. Tilbudet er nå på 43 minutter i uka per beboer.

Målt per beboer er det ikke mye tid i Verdal med fysioterapeut på sykehjem. Kommunen ligger på 5 minutter i uka, mens de beste er oppe på 58 minutter.

Langt under halvparten av rommene på sykehjem er regnet som moderne enerom. I Kommune-Norge er snittet på 84 prosent.

Nesten alle vedtak om hjemmetjeneste blir satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Ifølge Helsedirektoratet kom alle utskrivningsklare pasienter fra Verdal tilbake til hjemkommunen samme dag som de ble utskrevet fra sykehuset. Mange kommuner har

god statistikk her.

Målt mot hvor mange gamle som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer midt på treet.

Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det 86 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Snittet i Kommune-Norge er på 76 prosent. De beste ligger på 96 prosent.

Kommunene skal gi et tilbud til funksjonshemmete også utenom arbeid og studier. I Verdal er det 68 prosent som har fått oppfylt sitt behov. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Snittet i Kommune-Norge er 60 prosent. De beste ligger på 85 prosent.

Nasjonale utviklingstrekk:

Nasjonalt har 74 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil. En av fire mangler altså fagutdanning i sektoren. Samtidig er det litt flere ergoterapeuter i Kommune-Norge enn før, snittet er nå 5,3 terapeuter per 1.000 gamle innbyggere – en klar økning fra året før. Antallet geriatriske sykepleiere har også økt tydelig det siste året. Av dem som bor på sykehjem, har 76 prosent omfattende pleiebehov. Andelen fortsatte å øke nasjonalt i 2017, hvilket indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjems plass. Det er anslått nasjonalt at fire av fem gamle på sykehjem har en grad av demens, men antallet plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Av sykehjems plassene er nå i gjennomsnitt 20 prosent korttids plasser. Den andelen har også økt de siste årene.

For første gang på 10 år økte ikke

legedekningen på sykehjem i fjor. I snitt er det 33 minutter med lege per beboer per uke. Tiden med fysioterapeut gikk ned nasjonalt i fjor, for første gang siden 2009. Snittet per beboer på sykehjem er nå under 25 minutter.

I barometeret brukes flere indikatorer som publiseres spesielt av Helsedirektoratet. Andelen gamle som får et tilbud om dagaktivitet har økt marginalt, til drøyt 10 prosent. Det er en liten tendens til at flere vedtak om hjemmetjenester tar lang tid å behandle. Andelen som er håndtert innen 15 dager har i snitt gått ned til drøyt 95 prosent. Per mars/april mangler statistikk for utskrivningsklare pasienter i 3. tertial i fjor. Denne statistikken er dermed ikke direkte sammenliknbar bakover tid før vi har komplette tall for hele 2017.

Andelen funksjonshemmete som får bistand enten til å delta i jobb, studier eller fritidsaktiviteter, er nasjonalt tilnærmet den samme som tidligere, ifølge tallene fra Helsedirektoratet.

Barnevern

10 % vekt i barometeret

63 .plass

Andel nøkkeltall som har blitt bedre

68

	Kommunens nøkkeltall				Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018				KB 2016	KB 2017	KB 2018
OMFANG: Andel barn i barnevernet, korrigert for behovet (15 %)	5,9	6,7	7,0	282		5,0	3,5	4,4	3,9	4,0
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd (15 %)	98	94	96	96		87	100	5,8	5,4	5,6
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser med behandlingstid under 3 mnd, snitt siste fire år (10 %)	87	88	91	96		84	96	5,1	5,1	5,4
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem (10 %)	34	35	30	76		27	18	3,1	2,2	3,5
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem, snitt siste fire år (10 %)	34	34	33	115		27	18	3,2	2,9	2,8
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per 1.000 mindreårige (10 %)	4,9	5,2	5,2	157		4,8	8,8	3,1	2,9	2,9
ÅRSVERK: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, f244 (5 %)	18	19	19	300		15	9	3,4	3,0	2,8
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan (5 %)	100	100	100	1		94	100	6,0	6,0	6,0
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan, siste fire år (5 %)	99	99	99	61		92	100	5,9	5,9	5,9
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan (5 %)	99	100	97	67		85	100	5,9	6,0	5,7
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (5 %)	94	96	98	27		83	99	5,8	5,7	5,9
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, per innb. 0-5 år (2,5 %)	8 829	9 975	9 612	244		9 064	19 919	2,3	2,5	2,3
BRUKERPERSPEKTIV: Brukerundersøkelser siste fire år (2,5 %)	1	2	3	13		0	3	2,7	4,3	6,0

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. Verdal er blant de 50 beste på årets tabell. Når vi korrigerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Verdal på 7 prosent. Snittet er 5 prosent.

Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 87 prosent.

Sett de fire siste årene under ett, er statistikken god.

Av barn med tiltak er 30 prosent i fosterhjem eller institusjon. Snittet i Kommune-Norge ligger på 27 prosent. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Bemanningen av fagpersonell i barnevernet i Verdal er noe lavere enn i normalkommunen. I fjor var bemanningen om lag uendret.

Antall barn per årsverk er en alternativ måte å måle bemanningen på. I Verdal er det 19 mot et landssnitt på 15 barn per årsverk.

Alle barn som er omplassert, har en omsorgsplan. Det er slik det skal være. I Kommune-Norge er det 94 prosent som har omsorgsplan.

Målt over de siste fire årene har alle barn hatt omsorgsplan. Kan andre lære noe av kommunen?

Andelen barn med tiltak og utarbeidet plan er høy.

I tre av de fire siste årene har kommunen oppgitt at den har spurt brukerne. Det er meget bra. Hvordan blir svarene brukt for å bedre tjenesten?

Nasjonale utviklingstrekk:

Et nytt nøkkeltall er andelen barn i barnevernet, justert for behovet slik det er definert i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. I barometeret er det positivt at andelen er lav, men man kan også argumentere for at lav andel kan indikere at barnevernet ikke er nok

involvert. Likevel – i utgangspunktet må det være positivt at barn ikke er omfattet av tiltak. I snitt er 5 prosent av barna omfattet av tiltak, men variasjonene mellom kommunene er store, fra 3 til over 12 prosent.

Andelen saker som tar mer enn tre måneder å behandle, gikk litt ned også i fjor. I snitt er det nå bare 13 prosent av sakene som bryter den normale saksbehandlingsfristen i lovverket. Andelen fristbrudd har nasjonalt aldri vært lavere.

Av barn som er i barnevernet, er 27 prosent plassert i institusjon eller fosterhjem. Andelen har nasjonalt vært stabil de siste årene.

Bemanningen i barnevernet blir fortsatt bedre. Målt mot antall mindreårige har bemanningen økt med 80 prosent i Kommune-Norge over de siste ti årene. I fjor økte denne dekningsgraden med 4 prosent. I snitt er det 15 barn med undersøkelser eller tiltak per årsverk.

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall				Plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
					Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
BEMANNING: Antall barn korrigert for alder per årsverk i kommunale barnehager (15 %)	6,4	6,2	6,2	305	6,0	4,6	1,8	2,3	2,0
BEMANNING: Antall barn korrigert for alder per årsverk i private barnehager (5 %)	6,4	5,9	5,9	90	6,2	5,0	2,0	3,4	3,4
FAGUTDANNING: Andel styrere og ledere med pedagogisk utdanning, kommunale barnehager (15 %)	100	100	100	1	95	100	6,0	6,0	6,0
FAGUTDANNING: Andel styrere og ledere med pedagogisk utdanning, andre barnehager (5 %)	100	100	100	1	95	100	6,0	6,0	6,0
FAGUTDANNING: Andel ansatte i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning, kommunale barnehager (15 %)	36	39	42	67	36	48	3,9	4,4	4,9
FAGUTDANNING: Andel ansatte i andre barnehager med relevant utdanning (5 %)	52	48	47	14	37	47	5,2	6,0	6,0
KJØNN: Andel ansatte som er menn, alle barnehager (7,5 %)	10,4	9,2	9,3	78	9,1	13,4	5,0	4,4	4,2
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage siste år (7,5 %)	83	83	91	93	77	100	4,3	4,3	5,0
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage, snitt siste fire år (5 %)	87	86	84	104	75	94	4,9	4,9	4,6
ÅPNINGSTID: Andel barnehager som har åpent minst 9 timer hver dag (5 %)	100	100	100	1	93	100	6,0	6,0	6,0
STØRRELSE: Barn per barnehage (5 %)	45	45	45	254	48	18	3,3	3,3	3,3
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (5 %)	5,3	5,6	5,7	313	5,9	11,9	1,3	1,5	1,5
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager (2,5 %)	5,0	5,5	5,6	131	5,2	9,2	1,5	2,1	2,1
DEKNINGSGRAD: Andel barn 1-5 år med barnehageplass (2,5 %)	94	95	94	120	91	98	5,1	5,0	4,6

Bemanningen i barnehagene i Verdal er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 6 barn per årsverk. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var bemanningen omtrent uendret i Verdal i fjor.

Alle styrere og ledere i de kommunale barnehagene har godkjent utdanning, i likhet med i mange andre kommuner.

42 prosent av ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 36 prosent.

Om lag hver tiende som jobber i barnehagene i Verdal er menn. Andelen er litt høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 9 prosent.

90 prosent av barna med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er bra. Snittet for landet er 77 prosent. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

Over tid er statistikken ganske god målt mot resultatene ellers i Barnehage-Norge.

100 prosent av barnehagene i kommunen er registrert med lang åpningstid.

Barnehagene i kommunen har ifølge statistikken i snitt 45 barn. Snittet i Kommune-Norge er 48 barn.

94 prosent av barna har barnehageplass.

Nasjonale utviklingstrekk:

Bemanningen uttrykkes nå i barn per årsverk, i stedet for det noe vanskelig tilgjengelige «oppholdstimer per årsverk». Bemanningen var uendret i fjor i snitt, med 6 barn per voksen i kommunale barnehager og 6,2 barn per voksen i private barnehager.

Siden kommunene har det samlede ansvaret for å levere barnehagetjenester til innbyggerne, tar vi fra nå også med noen data for private barnehager. Blant styrere,

pedagogiske ledere og andre ansatte er det på nasjonalt nivå svært liten forskjell på utdanningsnivået mellom kommunale og andre barnehager. 95 prosent av styrere og ledere har godkjent utdanning, mens 36 prosent av ansatte totalt har pedagogisk utdanning.

Andelen menn ansatt i barnehager økte igjen i fjor, til drøyt 9 prosent i snitt. Andelen har nå økt ti år i strekk.

Andelen av barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage, fortsetter å øke nasjonalt. Snittet er nå 77 prosent. Det er den høyeste andelen som er målt.

Andelen barnehager som er åpne lenge er et nøkkeltall som er hentet inn igjen i barometeret. Vi kjenner ikke til det faktiske behovet i hver kommune. Nasjonalt har 93 prosent av barnehagene åpent minst 9 timer hver dag.

Helse	Kommunens nøkkeltall				Plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
					Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
7,5 % vekt i barometeret					204	.plass	45		
LEGEDEKNING: Andel legeårsverk per 10.000 innbyggere (10 %)	10,7	10,7	11,2	259	11,0	22,9	2,0	1,9	2,1
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som er åpne (5 %)	46	8	8	383	36	100	3,3	1,0	1,0
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som mangler lege (5 %)	0	0	0	1	1	0	6,0	6,0	6,0
FASTLEGE: Andel ledige listeplasser (5 %)	2	2	0	360	5	35	1,4	1,2	1,1
HELSEØSTER: Antall årsverk per 10.000 innbyggere under 5 år (10 %)	110	120	108	120	78	185	3,4	3,8	3,3
PSYKISK HELSEARBEID: Antall med videreutdanning innen psykisk helsearbeid, per 10.000 innbyggere (5 %)	11,4	10,8	9,4	224	8,9	25,5	3,4	2,9	2,5
JORDMOR: Antall årsverk per 10.000 fødte (5 %)	95	113	114	126		671	1,8	1,8	1,5
INNLEGGELSER: Antall innleggelser på sykehus per 1.000 innbyggere (5 %)	224	235	152	123		126	4,5	3,8	4,7
SKOLEHELSE: Andel barn m fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn (10 %)	88	100	90	281	87	100	4,5	6,0	5,1
HJEMMEBESØK: Andel hjemmebesøk, nyfødte innen to uker etter hjemkomst (10 %)	100	100	100	1	86	100	6,0	6,0	6,0
VAKSINE: Andel 2-åringer som er med i vaksinasjonsprogrammet (10 %)	96	97	98	17	95	98	5,7	5,9	6,0
VAKSINE: Andel 9-åringer som er vaksinert mot meslinger (10 %)	95	95	95	156	95	98	4,8	4,9	4,9
MEDISINBRUK: Total medisinbruk, per 10.000 innbyggere (5 %)	686	690	692	355	671	582	1,7	1,6	1,6
FOREBYGGING: Netto driftsutgifter forebygging, kr per innb - snitt fire år (5 %)	146	165	197	165	178	599	2,3	2,4	2,6

Legedekningen i Verdal er litt lavere enn i mediankommunen. Kommunestørrelse har stor betydning på dette punktet.

Det er ledig plass på 8 prosent av fastlegelistene.

Dekningen av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen er middels.

Antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse er litt lavere enn i normalkommunen, målt mot antall innbyggere.

Verdal har 114 jordmødre per 10.000 fødte barn. Dekningen er lav målt mot resten av Kommune-Norge.

Drøyt fire av fem elever hadde helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn.

Alle nyfødte hadde ifølge statistikken hjemmebesøk innen to uker etter fødselen i fjor. Landsgjennomsnittet er på 86 prosent.

Nesten alle 9-åringene i kommunen er vaksinert mot meslinger, ifølge statistikken. Det er bra.

Nasjonale utviklingstrekk:

Legedekningen fortsetter å øke, slik den har gjort de siste ti årene. Snittet er 11 leger per 10.000 innbyggere, men småkommunene har langt høyere legedekning enn dette.

I barometeret har vi tatt med flere nøkkeltall knyttet til fastleger, for å rette mer oppmerksomhet om tilgangen på disse. Andelen av fastlegelistene som faktisk er åpne, er nå nede i 36 prosent nasjonalt. Det er ikke mange fastleger som mangler totalt, men vi kjenner ikke til hvor mange av disse som for eksempel er vikarer.

Det blir flere helsesøstre og jordmødre i Kommune-Norge. Hvis kommunen ikke står

oppført med jordmor eller helsesøster, har vi gitt kommunen blank verdi ettersom mange kommuner har forklart at tjenesten leies inn fra andre. I tallene fra Statistisk sentralbyrå er det jordmor og helsesøster registrert ansatt i kommunen som er talt opp.

Antall innleggelser på sykehus er per 2. tertial i fjor, og dermed ikke direkte sammenliknbar med tidligere år.

Det er et betydelig fall i andelen barn med helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoleår. Snittet i Norge har falt fra 95 til 87 prosent på bare ett år.

Sosialtjeneste	Kommunens nøkkeltall				Plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
					Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år (15 %)	5,9	5,3	5,0	327		2,2	1,0	1,3	1,8
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år (10 %)	5,6	5,9	5,3	326		2,5	1,5	1,3	2,2
SOSIALHJELP: Andel mottakere 25-66 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet (10 %)	9,7	9,0	6,9	139		5,9	4,0	4,2	4,4
SOSIALHJELP: Andel mottakere 18-24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet (10 %)	5,4	5,3	4,4	203		3,7	3,9	4,1	4,2
SOSIALHJELP: Andel som går over 6 måneder på stønad (5 %)	42	44	38	287		38	1,3	1,3	2,3
SOSIALHJELP: Andel av mottakere med stønad i over 10 måneder (5 %)	27	25	21	248		20	1,0	1,6	2,8
ØKONOMI: Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde (10 %)	44	49	32	123		41	3,4	3,2	4,0
AKTIVITET: Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp (10 %)	4	6	3	195		45	1,0	1,1	1,0
ØKONOMISK RÅDGIVNING: Brukere som får gjeldsråd, som andel av langtidsmottakere (10 %)	68	31	83	121		57	2,0	1,5	2,7
BOLIG: Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget (10 %)	79	46	92	111		69	4,5	1,9	5,4
INDIVIDUELL PLAN: Brukere som har individuell plan, som andel av langtidsmottakere (5 %)	41	37	41	33		9	3,2	3,4	3,7

Unge mottakere i Verdal går ganske lenge på sosialhjelp. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Stønadstiden for de unge var omtrent uendret i fjor.

For de over 25 år er stønadstiden litt lenger enn normalen. Voksne går omtrent like lenge på stønad nå som for ett år siden.

Når vi korjierer for behovet, går 6,9 prosent av de over 25 år på sosialhjelp. Snittet er 5,9 prosent.

Blant de under 25 år, er andelen på sosialhjelp korrigert for behovet på 4,4 prosent, mens snittet i Kommune-Norge ligger på 3,7 prosent.

38 prosent av dem som går på sosialstønad mottar den i minst 6 måneder. Andelen er litt høyere enn i normalkommunen (som ligger midt mellom de beste og dårligste). Snittet er 38 prosent.

Sosialstønad gis i over 10 måneder til 21

prosent av de som mottar støtte. Kommunen er på 248. plass på denne tabellen.

Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er normalt. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

Et mulig verktøy i sosialtjenesten er at brukerne har en individuell plan. I Verdal er verktøyet litt i bruk, på linje med i mange andre kommuner.

Nasjonale utviklingstrekk:

Stønadslengden for unge mottakere gikk marginalt opp også i fjor, til knapt 4,4 måneder. Vi må tilbake til 2009 for å finne lengre stønadstid. Blant mottakere over 25 år er stønadstiden den lengste som er registrert de siste ti årene – i snitt 5,3 måneder.

Et nytt nøkkeltall i barometeret er andelen på sosialhjelp, korrigert for behovet slik det er definert av kostnadsnøkkelene i inntektssystemet. Det er store variasjoner mellom kommunene.

38 prosent nasjonalt får sosialhjelpen i mer enn 6 måneder. Andelen økte i fjor, og er nasjonalt på sitt høyeste nivå de siste 10 årene. Om lag halvparten av disse får stønad i mer enn 10 måneder, en andel som også gikk opp i fjor.

Nasjonalt har 41 prosent av de med sosialhjelp, dette som hovedinntekt. Andelen har falt betydelig det siste året, og er nå på det laveste nivået i nyere tid.

Kultur	Kommunens nøkkeltall				Plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
	2,5 % vekt i barometeret				Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
BIBLIOTEK: Besøk i folkebibliotek per innbygger (7,5 %)	4,2	3,7	3,6	195	4,6	9,2	3,0	2,6	2,6
BIBLIOTEK: Andel av voksne som er aktive lånere på biblioteket (fra Norsk kulturindeks, Telemarksforsking) (5 %)	19	19	18	113		26	4,2	4,2	4,1
BIBLIOTEK: Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (5 %)	5,9	4,3	4,3	101	3,0	7,4	3,9	3,4	3,4
BARN OG UNGE: Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge (15 %)	969	998	1 358	100	1 294	2 925	2,7	2,8	3,3
IDRETT: Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger (15 %)	394	438	385	295	775	1 649	2,1	2,2	1,9
KINO: Kinobesøk per innbygger (2,5 %)	4,3	4,7	4,2	16	2,2	4,0	6,0	6,0	6,0
SYSSELSATTE: Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking), per 1.000 innbyggere (15 %)	5,7	5,9	6,2	97		12,5	2,8	3,0	3,2
MUSIKKSKOLE: Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole (10 %)	21	15	16	275	15	52	2,5	1,8	2,0
MUSIKKSKOLE: Antall timer per elev (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking) (5 %)	12	11	13	232		24	2,4	2,0	2,6
FRITIDSSENTER: Antall besøk i året, per innb. under 20 år (10 %)	1,2		2,6	136		11,7	1,4		2,0
FRIVILLIGE: Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige (10 %)	4,6	3,8	4,3	215	8,0	18,7	2,0	1,7	1,9

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Biblioteket har litt lavere besøk enn normalen, ifølge statistikken.

Av de voksne i kommunen er det 18 prosent som er registrert som aktive lånere på biblioteket. Kan kommunen gjøre noe for å få andelen høyere?

Utlånet fra biblioteket er omtrent middels, viser tallene for 2016.

Netto utgifter til idrett og anlegg er ganske lave i Verdal - 385 kroner per innbygger. Det gir en 295. på denne tabellen.

Telemarksforsking setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, privat eller offentlig. I Verdal er sysselsettingen middels målt mot folketallet.

Andelen av barn fra kommunen som faktisk går på musikk- og kulturskole er ganske lav målt mot de fleste andre kommuner.

Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking viser over hvor mange timer hver enkelt elev i kulturskolen får. tallene er beheftet med usikkerhet. I Verdal får elevene litt færre timer

undervisning enn i normalkommunen.

Nasjonale utviklingstrekk:

Det er viktig å huske at kommunene ikke blir kompensert i rammetilskuddet for lønns- og prisvekst innen kultur (og flere andre sektorer). I en del kommuner vil dermed pengebruket til kultur naturlig falle over tid.

Statistikken for bibliotek er ikke oppdatert for 2017 foreløpig. Vi vet derfor foreløpig ikke om besøket har fortsatt å øke, slik det gjorde året før. Ifølge nyeste utgave av Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking, er det nå bare 14 prosent av voksne nasjonalt som er aktive lånere på biblioteket. En tredel av lånerne har forsvunnet de siste ti årene, kanskje ikke så overraskende gitt den generelle medieutviklingen. Et spørsmål er om det skal få noen effekt for biblioteket, i så fall hvilken?

Netto driftsutgifter til tiltak for barn og unge er om lag uendret fra tidligere, justert for lønns- og prisvekst. Derimot øker fortsatt pengebruket på idrett og idrettsanlegg. Utgiften økte med hele 7 prosent i Kommune-Norge i fjor, etter at vi har tatt hensyn for deflatoren. Det er svært mye. 15 prosent av de

mellom 6 og 15 år går nå på kultur- og musikkskole nasjonalt. Andelen ble litt lavere det siste året. I kommunene hvor tilbudet er mest populært, er det sju ganger så mange som går på kulturskolen, som i de kommunene med færrest elever.

Besøk på fritidssenter gikk litt opp i fjor, og er nasjonalt nå på det høyeste nivået siden 2009.

Økonomi

289 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

55

10 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall				Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018				KB 2016	KB 2017	KB 2018
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	2,2	2,6	2,4	222	3,5	6,7	2,7	2,9	3,1	
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	-0,2	0,6	1,4	288	2,7	5,7	2,3	2,2	2,4	
DRIFTSMARGIN: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter (5 %)	2,8	3,7	4,3	95	3,2	7,1	4,1	4,1	4,5	
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	2,8	5,0	6,5	289	11,5	25,7	2,0	2,1	2,1	
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år (5 %)	0,2	2,2	1,5	178	1,5	5,2	3,0	3,6	3,7	
GJELD: Netto renteesponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	45	61	62	344		-13	2,8	2,3	2,2	
GJELD: Endring i renteesponert gjeld siste år (5 %)	-0,5	16,1	1,3	260		-16,7	3,7	2,1	3,6	
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag (5 %)	2,4	2,2	2,3	408	0,3	-2,0	1,0	1,0	1,0	
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter (10 %)	7,6	9,1	10,5	149	14,7	5,2	5,2	4,8	4,8	
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år (5 %)	68	70	70	307	59	26	2,3	2,1	2,0	
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	4,9	4,6	3,5	137	5,6	0,1	3,7	3,8	4,0	

Korrigert netto driftsresultat var på 2,4 prosent i Verdal i fjor. Det er bra, i likhet med veldig mange andre kommuner. Snittet for hele landet ligger på 3,5 prosent. Verdal havner på 222. på denne tabellen for 2017. Resultatet var omtrent som for ett år siden.

Målt over de siste fire årene har driften gått i pluss.

Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond (6,5 prosent), men det bør kanskje bli litt større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være?

Netto renteesponert gjeld er mye høyere enn landsgjennomsnittet (45 prosent), målt mot brutto driftsinntekter.

Det siste året har gjeldsgraden vært omtrent uendret.

Verdal bruker hele 2,3 prosent av inntektene på å betjene gjelda, før avdrag. Gjennomsnittet i Kommune-Norge er på 0,3 prosent.

Investeringsnivået har vært ganske lavt i Verdal de fire siste årene.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. Korrigeringen er knyttet til premieavvik på

pensjon og netto avsetninger til bundne fond. Begge påvirker netto driftsresultat. Korrigeringen har i år liten betydning i de fleste kommuner, men kan ha stor betydning i kommunene som mottar tilskudd til sammenslåing på vegne av dem som skal gå sammen til én kommune 1. januar 2020.

I 2016 var korrigert netto driftsresultat for hele Kommune-Norge 3,5 prosent av brutto driftsinntekter. Tre år på rad har marginene vært langt over det Teknisk beregningsutvalg anbefaler for å ha en sunn økonomi (1,75 %). Dermed er også tidsserien – snittet de siste fire årene – klart forbedret for nesten alle kommuner.

Godt driftsresultat nasjonalt betyr også at lista lagt høyt for å få gode karakterer. Derfor er det viktig å være oppmerksom på kommunens egen utvikling, og ikke bare se på tabellplasseringen.

Disposisjonsfondet er penger politikerne kan bruke til akkurat hva de selv lyster, med mindre kommunen går på et driftsunderskudd som må dekkes inn. Denne bufferen er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Fondene øker i kommunene samlet og er nå på 11,5 prosent av brutto driftsinntekter, det høyeste som er målt noen gang. Disposisjonsfondet bør samtidig vurderes opp mot premieavviket i balansen, som i nesten alle kommuner må føres som en driftsutgift i årene framover. I fjor falt oppsamlet premieavvik videre, og utgjør i snitt for Kommune-Norge 5,6 prosent av brutto

driftsinntekter.

Netto renteesponert gjeld er en indikator som viser lavere gjeldsgrad enn netto lånegjeld. Her regnes inn penger kommunen selv har utestående hos andre, gjeld som finansieres av selvkostområdene og penger og andre omløpsmidler kommunen selv har plassert. I snitt er renteesponert gjeld på 36 prosent av brutto driftsinntekter, det samme som for ett år siden. Gjeldsgraden øker altså ikke lenger, selv om investeringsnivået har gått litt opp de siste årene.

Annonse

90
ÅR **KBN** Kommunalbanken
Norge

KBN Finans

Et kraftig verktøy for styring av
kommunens samlede gjeldsportefølje

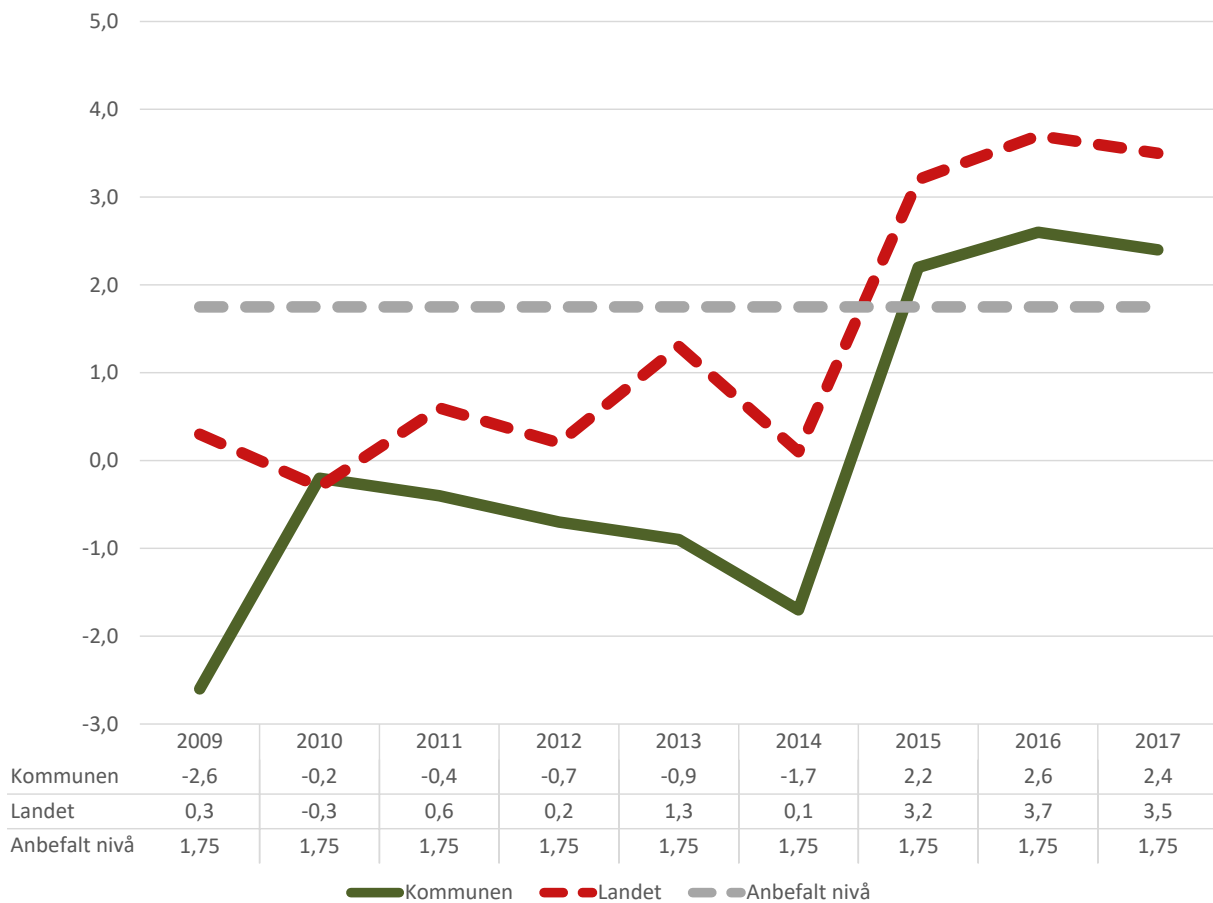

KBN Finans gir kommunen:

- god oversikt over kommunens finansielle stilling
- faste standard rapporteringsmuligheter
– men også mulighet for skreddersøm!
- mulighet til å simulere ulike markeds- og rentescenarier,
og hvordan dette påvirker bruk av ulike
finansieringskilder og rentesikringsalternativer
- mulighet til å vurdere egne posisjoner og
kommunens finansielle risiki
- lett tilgang til dokumentasjon tilhørende gjeldsporteføljen

Ta KBN Finans i bruk idag på www.kommunalbanken.no

Korrigert netto driftsresultat (regnskapsår)

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i kommunesektoren. Det er både KS og staten enige om. Netto driftsresultat forteller imidlertid ikke alltid hvordan den reelle, langsiktige driftsmarginen er, fordi det er enkeltinntekter og utgifter som forstyrrer bildet.

Grafen viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat for kommunen som konsern. Anbefalt nivå er Teknisk beregningsutvalgs

generelle anbefaling for kommunesektoren (1,75 %).

I realiteten har netto driftsresultat vært høyere enn den virkelige driftsmarginen skulle tilsi de siste årene. Kommunal Rapport korrigerer derfor netto driftsresultat for to faktorer: netto premieavvik (f170/f171) og netto avsetninger til bundne fond. Tidligere justerte vi også for momskompensasjon for investeringer, som til og med 2013 også havnet i driftsregnskapet.

I mange kommuner spiller korreksjonen liten rolle, men generelt vil korrigert netto resultat være lavere enn det som er oppgitt som netto driftsresultat.

Enhetskostnader

69 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

40

5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018				KB 2016	KB 2017	KB 2018
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (30 %)	14 072	14 246	14 918	280	13 342	11 999	4,0	3,8	3,3
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (35 %)	15 854	15 217	14 552	34	17 024	13 965	4,6	5,2	5,6
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (15 %)	7 856	7 901	8 066	107	8 360	7 471	5,1	5,2	5,1
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	1 631	1 744	2 092	182	2 189	1 171	4,9	4,9	4,6
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	3 808	3 723	2 506	240	2 522	929	1,9	3,0	3,9
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	2 191	2 243	2 331	104	2 603	1 938	5,1	5,2	5,1
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	3 601	3 644	3 684	107	3 789	2 795	4,8	4,9	4,8

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Verdal ligger omtrent på normalnivået for Kommune-Norge. Kommunen er på 280. plass på denne tabellen. Kostnadene ble litt høyere i fjor, justert for lønns- og prisveksten.

Innen pleie og omsorg ligger kostnadene ganske lavt målt mot resten av landet. Justert for lønns- og prisveksten falt utgiftene i pleie og omsorg med 4 prosent i fjor, ifølge statistikkene.

Barnehagekostnadene er ganske lave målt mot resten av landet.

Kostnadene innen barnevernet ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2018. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning osv. – gitt at inntektssystemet perfekt korrigerer for forskjellene.

Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns- og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2017-kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere

fra år til år.

Målet for en kommune er ikke å drive billigst mulig, men å ha riktig kostnad ut fra hvordan tilbudet er prioritert og befolkningen sammensatt. En høyt prioritert tjeneste bør ha en høyere kostnad enn en som er lavt prioritert, målt mot resten av landet.

I Skole-Norge økte kostnaden med knapt 1 prosent fjor, etter at vi også har korrigert for private skoler. Sett i et stort perspektiv har det vært små variasjoner i kostnaden de siste fem årene.

Pleie og omsorg er den største sektoren. Kostnaden økte med knapt 1 prosent også her. Kommunene som er med i forsøket med statlig finansiert omsorg har fått sine tall korrigert tilsvarende statstilskuddet. Kommunene som drifter pleie og omsorg dyrest, ligger over 50 prosent over de rimeligst drevne kommunene i kostnad.

Netto utgifter til barnehage har vært ganske stabile de siste årene, justert for lønns- og prisvekst, og er lavere enn toppåret 2014 (presentert i Kommunebarometeret 2015). Kostnadene i barnevernet økte med hele 11 prosent per innbygger i fjor, etter at vi altså har korrigert for lønns- og prisvekst. Det er den kraftigste økningen i nyere tid. Utgiftene øker mye både i de rimeligst og de dyrest drevne kommunene.

Kommune-Norge bruker omtrent det samme som for ett år siden til administrasjon, målt per innbygger. Sett over tid har kostnaden gått betydelig ned – 15 prosent over seks år. De billigste har en administrasjon som koster bare 3.000 kroner per innbygger i året. I fjor klarte de billigste å drive enda rimeligere, mens de dyreste innen administrasjon økte sine kostnader ganske betydelig.

Har kommunen potensial for å kutte kostnadene?

Tabellen under viser hva som er kommunens korrigerede kostnad per innbygger, målt mot gjennomsnittet i landet, i eget fylke, egen kommunegruppe, den 100. rimeligste kommunen i landet, de 10 % rimeligste i henholdsvis fylket og kommunegruppa.

Husk at vi har justert kommunens netto utgifter for utgiftsbehovet, slik det framkommer i

kostnadsnøkene i inntektssystemet.

Forskjeller knyttet til ulik befolkning og geografi er altså tatt hensyn til. Tallene bør derfor i stor grad være sammenliknbare mellom ulike kommuner, men selvsagt spesielt mellom kommuner som likner på hverandre.

NB: De 10 største kommunene har vi samlet i gruppe 14, ellers følger gruppeinndelingen SSB.

Netto utgifter er korrigeret for kostnadsnøkene i statsbudsjettet for 2018, for å være mest mulig oppdaterte.

	Komm.	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	14 918	13 342	13 322	12 479	13 023	12 792	12 103
Pleie og omsorg	14 552	17 024	13 778	15 500	15 986	13 653	14 580
Barnehage	8 066	8 360	8 322	8 089	8 033	7 563	7 749
Barnevern	2 092	2 189	2 221	2 088	1 768	1 107	1 656
Sosialtjeneste	2 506	2 522	2 142	2 393	1 872	-8	1 937
Kommunehelse	2 331	2 603	2 383	2 406	2 318	2 067	2 122
Administrasjon	3 684	3 789	3 729	3 534	3 648	2 505	3 024

Tallene er oppgitt i kroner per innbygger

Tabellen under viser hvor stor prosentvis forskjell det er fra kommunens eget kostnadsnivå og opp eller ned til de ulike målestokkene. Minus: Kommunen er billigere enn målestokken.

	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	12	12	20	15	17	23
Pleie og omsorg	-15	6	-6	-9	7	0
Barnehage	-4	-3	0	0	7	4
Barnevern	-4	-6	0	18	89	26
Sosialtjeneste	-1	17	5	34	-33 151	29
Kommunehelse	-10	-2	-3	1	13	10
Administrasjon	-3	-1	4	1	47	22

Teoretisk skal forskjellene mellom kommunene være utjevnet ved at vi korrigerer for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet.

Miljø og ressurser

230 .plass

Andel nøkkeltall som har blitt bedre

40

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall				Plass		Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	Snitt	Topp	KB 2016	KB 2017	KB 2018
RESSURSER: Energikostnader per kvadratmeter bygg (15 %)	95	104	120	219	111	70	4,9	4,6	3,5
RESSURSER: Samlet antall kvadratmeter per innbygger (formålsbygg) (15 %)	5,4	5,6	4,7	98	4,8	3,7	4,9	4,9	5,4
RESSURSER: Sjøppel per innbygger (kilo), korrigert for antall fritidsboliger (15 %)	495	452	491	277	435	322	2,5	3,4	2,6
RESSURSER: Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3) (15 %)	62	53	60	86	65	43	5,5	5,6	5,3
REKREASJON: Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innb. (10 %)	88	82	96	246	213	519	1,8	1,7	1,9
LANDBRUK: Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar (10 %)	0,4	0,4	0,4	182		0,0	5,7	5,7	5,7
BEREDSKAP: ROS-analyser siste år innen skred og ras, flom og overvann (5 %)		1	1	263		3		1,0	1,0
SAMFERDSEL: Biler per 1.000 innbyggere (5 %)	568	580	576	314		427	2,2	2,1	2,3
SAMFERDSEL: Netto driftsutgifter til kommunale veier, per kilometer vei (5 %)	70	70	73	321	133	249	1,8	1,7	1,6
VEDLIKEHOLD: Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter bygg (5 %)	26	31	48	271	113	229	1,1	1,1	1,6

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. Energikostnadene for bygg i Verdal er middels målt mot andre kommuner. Snittet er 111 kr per kvadratmeter.

Kommunen ser ut til å bygge relativt effektivt – det er ganske få kvadratmeter bygg målt mot innbyggertallet. Legg merke til at gjennomsnittet er betydelig påvirket av de største kommunene. Snittet er 4,8 kvadratmeter per innbygger.

Innbyggerne produserer litt mer søppel enn normalen i Kommune-Norge. Vi har korrigert for antall fritidseiendommer i kommunen.

Andelen av dyrket og dyrka jord som er omdisponert de siste årene, kan indikere presset på arealer i kommunen. I Verdal er svært lite jordbruksareal omdisponert de siste årene, ifølge statistikken.

Det er få nøkkeltall knyttet til samferdsel, men kommunen bruker tilsynelatende ganske lite på å vedlikeholde kommunale veier. Netto utgifter, målt per meter, er lave.

Kommunen bruker ganske lite penger på vedlikehold. Høy pengebruk er positivt; det skal i utgangspunktet forlenge byggets levetid.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren er en samlepott av ulike indikatorer

som på forskjellig vis handler om ulike forvaltning av ressurser og miljø. Størrelse på egne bygg, kostnadene ved å varme dem opp og ved å vedlikeholde dem er sentrale nøkkeltall. Det er over tid mye mer miljøvennlig og økonomisk fornuftig å bygge relativt lite og vedlikeholde godt.

Korrigert for lønns- og prisvekst var energikostnadene stabile i fjor, ifølge regnskapstallene. Kostnadene er vesentlig lavere enn for fem-seks år siden. Snittet er nå på 111 kroner per kvadratmeter.

De sentrale byggene (rådhus, skoler, sykehjem osv.) er regnet med. I snitt er arealet nasjonalt på 4,8 kvadratmeter per innbygger. Arealet er omtrent uendret. Dette er typisk en indikator hvor store kommuner kommer bedre ut enn små.

Kostnadene til vedlikehold av kommunale bygg kan ses på som en indikator for om formuen blir bevart eller ei. Utgiftene økte med knapt 5 prosent i fjor, etter at vi har justert for lønns- og prisvekst. I snitt er utgiftene til vedlikehold på 113 kroner per kvadratmeter.

Et viktig ressurssspørsmål er hvor mye søppel som produseres. I år har vi korrigert søppelmengden for antallet fritidsboliger som er registrert i kommunen, basert på nasjonale tall for bruk av fritidsbolig og antall personer per husstand. Dermed vil store hyttekommuner komme noe bedre ut i

statistikken enn tidligere. Søppel per innbygger økte med hele 3 prosent i fjor, totalt sett.

Vannforbruket er på vei ned per innbygger, og falt også i fjor – til 65 kubikkmeter per innbygger.

Kommunenes utgifter til rekreasjon i tettsted har økt med godt over 10 prosent det siste året, selv etter at vi har justert for lønns- og prisvekst. Det er første gang i nyere tid vi ser en slik vekst i pengebruken på dette feltet.

Et nytt nøkkeltall er måling av hvorvidt kommunen oppgir at den har såkalt ROS-analyse innen de tre viktigste feltene: skred og ras, flom og overvann. Over 140 kommuner har ikke oppgitt at de har noen slike analyser. Omtrent like mange oppgir at de har analyse for alle de tre områdene.

Saksbehandling

 109 .plass Andel nøkkeltall som har blitt bedre **18**

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass KB 2018	Snltt KB 2018	Topp KB 2018	Kommunens karakter			
	KB 2016	KB 2017	KB 2018				KB 2016	KB 2017	KB 2018	
FRISTBRUDD: Andel byggesaker med overskredet frist (20 %)	5	0	0	2	7	0	5,3	6,0	6,0	
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 3 ukers frist (15 %)	21	21	21	304	17	5	2,9	2,8	2,8	
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 12 ukers frist (15 %)	37	37	37	184	38	9	3,9	4,0	4,0	
EIERSEKSJONERING: Saksbehandlingstid (5 %)	30	30	30	181	6137	3	3,0	3,9	3,9	
REGULERINGSPLANER: Saksbehandlingstid (10 %)	180	98	102	151		25	4,6	5,1	4,4	
OPPMÅLINGSFORRETNING: Saksbehandlingstid (5 %)	29	25	25	80	17254	10	4,9	5,2	5,2	
TILSYN: Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn (15 %)						36				
GEBYR: Saksbehandlingsgebyr for enebolig (15 %)	11 665	11 771	11 500	221	12 645	3 576	4,1	4,3	4,3	

Verdal er blant de 100 beste på årets tabell. Kommunen er blant de beste i landet hva gjelder å overholde byggesaksfristene. Det er bra, har andre noe å lære?

Proessen for søknader med 3 ukers behandlingsfrist er litt lenger enn normalen.

Byggesaker med 12 ukers frist behandles i normalt tempo målt mot andre kommuner.

Om det er ført tilsyn med byggesaker, er ikke oppgitt i Kostra-tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Saksbehandlingsgebyret for enebolig er omtrent middels i Verdal på 11500 kroner, ifølge tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren handler fortsatt i all hovedsak om byggesak og teknisk sektor, ettersom det nesten ikke finnes data om saksbehandling i Kommune-Norge generelt. Det er synd at ikke Kommune-Norge måler dette på mer oversiktlig og tilgjengelig vis. En utfordring er

at det mangler data for mange kommuner på enkelte nøkkeltall, noe som gjør plasseringer og vurderinger mer usikre enn ellers.

Av byggesakene Kommune-Norge behandlet i fjor, brøt kommunene fristene i 7 prosent av sakene, ifølge tallene. Andelen er på nivå med tidligere år. I de verste kommunene er det fristbrudd i over 30 prosent av sakene.

Byggesaker med 3 ukers frist har omtrent samme saksbehandlingstid som tidligere år. Kommunene bruker i snitt nesten hele tiden de har til rådighet; behandlingstiden er på 17 dager.

Saksbehandlingstiden for reguleringssaker fortsetter å gå kraftig ned, om vi skal tro de nasjonale statistikkene. Behandlingstiden er faktisk halvert på bare to år – fra rundt seks til tre måneder. En svakhet er at det mangler data for mange kommuner på dette punktet.

Antall faktiske tilsyn målt mot antall byggesaker viser fortsatt store variasjoner mellom kommunene, og mange som ikke rapporterer. Det var bare 7 prosent tilsyn i fjor, det laveste som er målt i de fire årene

statistikken har eksistert.

Vann, avløp og renovasjon

160 .plass

Andel nøkkeltall som har blitt bedre

28

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass KB 2018	Snitt		Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018		KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
GEBYR: Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (10 %)	9 207	8 967	9 166	110	10 443	7 031	4,7	4,9	4,6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet E-coli (7,5 %)	100	100	100	1	98	100	6,0	6,0	6,0
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet IE (7,5 %)	100	100	100	1	99	100	6,0	6,0	6,0
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet farge (2,5 %)	100	100	100	1	99	100	6,0	6,0	6,0
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet pH (2,5 %)	100	100	100	1	96	100	6,0	6,0	6,0
LEVERANSE: Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innbygger (5 %)	0,0	0,0	0,7	338	0,7	0,0	6,0	6,0	5,2
VANNLEKKASJE: Andel av vannet som går tapt på grunn av lekkasjer (5 %)	20	20	20	133	31	6	4,1	4,3	4,3
ALDER: Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (%) (2,5 %)	1,1	1,0	1,6	38	0,7	2,4	3,2	3,3	4,4
ALDER: Alder på vannledningsnettet (år) (2,5 %)	31	29	29	132	33	15	1,8	2,3	2,3
ALDER: Andel fornyet spillvannnett siste tre år, avløp (%) (2,5 %)	0,3	0,3	0,2	174	0,8	1,8	1,7	1,8	1,7
ALDER: Alder på spillvannnettet (år) (2,5 %)	24	24	25	115		11	3,3	3,3	3,0
RENSEKRAV: Andel innbyggere som er tilknyttet anlegg som overholder alle renskrav (20 %)	80,6	1,6	1,6	278	46,4	96,3	5,1	1,0	1,0
ANLEGG: Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannnett (5 %)	2	10	13	224	5	0	5,7	4,4	3,8
OVERSVØMMELSER: Antall oversvømte kjellere hvor kommunen har erkjent ansvar, per 10.000 innbyggere (5 %)	2	1	2	244	1	0	3,8	4,3	3,5
RENOVASJON: Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biologisk behandling (20 %)	37	48	49	48	39	52	3,5	5,6	5,5

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Gebyrene for vann, avløp, renovasjon og feiing i Verdal er litt lavere enn normalen. Det er positivt så sant det ikke betyr at vedlikeholdet på anleggene lider.

Ifølge statistikken lekker det noe fra ledningsnettet. Mange kommuner har langt dårligere statistikk.

Fornyingen av vannledningsnettet har de tre siste årene vært litt bedre enn i normalkommunen.

Utskifting av spillvannnettet har ikke vært særlig prioritert de tre siste årene, ifølge statistikken. Få kommuner har et lavere tempo.

En ganske stor andel av avfallet går til materialgjenvinning og biologisk behandling.

Nasjonale utviklingstrekk:

Gebyrene skal i utgangspunktet være så lave som praktisk mulig. Samtidig er det viktig å se helheten. Det sentrale er om det er sammenheng mellom gebyrene og den anslåtte kvaliteten. Vann, avløp, renovasjon og feiing er inkludert. Summene er justert for den generelle lønns- og prisveksten i kommunesektoren, og vises dermed i faste 2017-kroner. Gebyrene har nå sunket i seks år på rad, og er i snitt på 10.443 kroner.

Nesten alle innbyggere tilknyttet kommunale vannverk har tilfredsstillende kvalitet på vannet, men de fire nøkkeltallene bidrar særlig til å identifisere kommuner hvor dette ikke er tilfellet. Det er først og fremst pH-verdier som er et problem i en del kommuner.

Lekkasje fra vannledningsnettet er et problem i mange kommuner, hvor en stor del av vannet

rett og slett forsvinner. Det er dårlig utnyttelse av ressursene, og her er det ingen bedring å spore over tid. I snitt forsvinner fortsatt 31 prosent av vannet på veien. I de dårligste kommunene er lekkasjen på nær 50 prosent. I tillegg til fornyelsestakten for vann- og avløpsnett, har vi i år også med gjennomsnittlig alder for ledningsnettet. Kommuner som i for stor grad ikke har registrert alder på ledningsnettet, er imidlertid holdt utenfor statistikken. Vannledningsnettet er i snitt 33 år gammelt, mens spillvannnettet er om lag 30 år gammelt. Ingen av nettene fornyes fort nok til å holde gjennomsnittsalderen nede over tid.

Nasjonalt leveres 39 prosent av husholdningsavfallet til gjenvinning og biologisk behandling. Det er omtrent som før. De beste kommunene her ligger på godt over 50 prosent, de dårligste på ned mot og under 20 prosent.

De ti beste i fylket

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Høylandet	63	96	150		145	15		207	61
Namsos	82	263	43	337	42	258	109	125	139
Verdal	83	256	197	63	52	204	257	289	69
Stjørdal	112	244	237	323	158	127	188	319	57
Leksvik	127	209	24	375	61	236		397	114
Steinkjer	129	147	162	346	204	280	215	294	62
Overhalla	134	234	81	339	56	321	208	166	106
Inderøy	151	277	178	188	65	102	200	384	12
Meråker	172	235	140	353	92	53	43	85	246
Snåsa	198	113	145	289	32	286		276	294

De ti beste i kommunegruppa

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Mandal	1	48	13	133	186	394	49	168	98
Hole	2	5	16	163	185	187	292	129	103
Førde	3	8	119	120	113	109	328	102	112
Sogndal	15	14	227	143	239	74	101	43	219
Strand	29	120	70	26	377	349	149	12	70
Os (Hord.)	46	158	209	83	384	267	226	55	160
Bamble	47	142	155	2	267	190	293	64	290
Vennesla	57	225	192	170	243	165	115	18	110
Malvik	75	50	149	253	190	291	235	327	44
Verdal	83	256	197	63	52	204	257	289	69

De Verdal likner mest på

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Mandal	1	48	13	133	186	394	49	168	98
Østre Toten	35	159	34	291	246	268	28	212	223
Orkdal	37	205	188	144	83	125	313	92	24
Stange	41	56	292	104	311	220	321	62	85
Vennesla	57	225	192	170	243	165	115	18	110
Namsos	82	263	43	337	42	258	109	125	139
Løten	107	176	266	371	242	85	344	16	126
Lunner	109	128	248	210	198	170	238	210	93
Sortland	123	203	29	124	106	357	136	313	202
Gran	128	174	324	34	313	311	151	342	42
Steinkjer	129	147	162	346	204	280	215	294	62
Vestvågøy	137	366	18	214	67	224	55	278	64
Øvre Eiker	138	245	221	152	269	373	214	242	4
Melhus	155	197	111	343	238	223	192	266	33
Spydeberg	187	308	75	201	273	167	307	331	213
Aurskog-Høland	203	192	394	71	417	254	363	162	2
Levanger	211	160	301	118	60	163	358	406	183
Elverum	257	80	363	224	196	367	339	385	73
Modum	259	330	125	264	350	345	264	286	175

Verdal målt mot egne naboer

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Verdal	83	256	197	63	52	204	257	289	69
Stjørdal	112	244	237	323	158	127	188	319	57
Steinkjer	129	147	162	346	204	280	215	294	62
Meråker	172	235	140	353	92	53	43	85	246
Snåsa	198	113	145	289	32	286		276	294
Frosta	281	306	44	382	114	393	216	311	225
Snåsa	198	113	145	289	32	286		276	294

Endringer i Kommunebarometeret fra tidligere år

Det er ti flere nøkkeltall i årets barometer, målt mot fjorårets versjon. Den viktigste endringen er at vi innen barnevern og sosialtjeneste nå også måler omfanget av tilbudet korrigert for beregnet behov. Vi kan dermed identifisere hvilke kommuner som i stor eller liten grad har tiltak i barnevernet og innbyggere på sosialhjelp. I begge tilfeller

antar vi at en lav skår er positivt. I barnehagene har vi fra i år også tatt med data om andre barnehager enn kommunale, men lavere vektet. Vi har hentet ut flere data om fastlegeordningen, for å legge mer vekt på den. Innen vann og avløp har vi tatt med ledningsnettenes alder, og ikke bare

fornyingsstakten, ettersom disse indikatorene bør ses i sammenheng med hverandre. Innen grunnskole har vi erstattet snitt på nasjonale prøver med andelen elever på laveste mestringsnivå, ettersom det nøkkeltallet skiller noe mer på kommunene.

Slik blir karakterene fordelt mellom kommunene

De 5 % beste verdiene innen ett nøkkeltall får karakteren 6 - som er toppkarakteren.

Ved å sette grensen på ca den 20. beste kommunen unngår vi problemet ved at det ofte er enkelte kommuner som ligger særlig langt unna «normalen» – punktet midt mellom topp og bunn. På samme måte er grensen for

bunnkarakteren 1 satt ved de 5 % laveste verdiene for nøkkeltallet.

Når vi har laget denne skalaen, betyr det også at en kommune som får karakteren 3,5 har et nøkkeltall som ligger midt mellom grensen for topp- og bunnkarakter (3,5 ligger midt mellom 1 og 6).

Det er disse kommunene vi ofte betegner som «normalkommunen». Hvis en kommune mangler et nøkkeltall, har vi gitt den karakteren 3,5 for å kunne beregne en totalskår. Spørsmål om Kommunebarometeret? Send epost til barometer@kommunal-rapport.no.

Hva er en normalkommune?

I analysen bruker vi ofte begrepet normalkommune. Da viser vi *ikke* til kommunen som ligger på landsgjennomsnittet - men den kommunen som har et resultat som er midt mellom de aller beste og de aller dårligste kommunene. En normalkommune vil ha karakteren 3,5

(se boksen over). Landsgjennomsnittet er i veldig stor grad påvirket av innbyggertallet og resultatene i de store kommunene. Men vi ser i noen tilfeller at det er veldig stor forskjell mellom landsgjennomsnittet og hvor de fleste kommunene befinner seg på skalaen. Da

kan det bli stor forskjell mellom hva normalkommunen leverer, og landsgjennomsnittet. Det viktige er å identifisere hva som er de beste resultatene i Kommune-Norge, uavhengig av kommunestørrelse.

NB: Analysen er oppdatert 9. april. Plasseringene i noen av tabellene var feil. Vi beklager.

